

שבת פרשת חקת

ה' תמוז תשפ"ג

גיליון מס' 70

מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע"

ראש הישיבה

מול כוח זה, עם ישראל נמשל לתולעת שכוחה בפה. התולעת מכרסמת לאט לאט, וגם כוחם של ישראל בפייהם בתורה ובתפילה.

המציאות שסביבנו היא באמת מטורפת מבחינה גשמית. גם מול אירן שיכולים ביום בהיר להחליט להפציץ את ישראל, אך גם בתוך מדינת ישראל, אנו חווים את העוצמה של ערביי ישראל עם כל מלאי הנשק שנמצא אצלם. זה מה שחוינו השבוע בפיגוע הנורא בעלי והפגנות הדרושים, ועוד התמודדויות מול הכוחניות של אויבנו.

בזמן שעוד דיברו על הסכמי שלום שמעתי את אחד המדינאים המומחים מסביר מדוע ישראל חייבת לעשות שלום עם שכנותינו. אותו מומחה הסביר שיש סביבנו כחצי מיליארד ערבים שלא רוצים אותנו פה, ורק שלום יכול להציל אותנו מהם. גם מומחה זה, בתפיסתו הלוקיה, הבין שכוחנו בפינו והדרך היחידה היא לדבר ולעשות "שלום". "חצי מיליארד ערבים" זה מקביל לעוג מלך הבשן שמרים הר כדי לזרוק אותו על עם ישראל.

אז מה עושים? "תולעת יעקב"! הכוח הרוחני מפורר את אותו כוח גשמי עצום ואף גורם לו להשמיד את עצמו. זהו חוק טבע שכשאנרגיה מופעלת במקום הלא נכון, היא פועלת נגד מי שמשתמש בה. כך משה רבנו המגיע רק לקרסוליים של עוג מלך הבשן מבחינה גשמית, מצליח להפיל את המציאות הענקית הזו, בשל החר שנתפס על צווארו של עוג.

כך גם ניתן להבין את העניין ב"מי מריבה" - "וְדַבְּרָתֶם אֶל הַסֶּלַע" (במדבר כ', ח') כפי שמסביר הנצי"ב על פי חז"ל: "והיה הרצון שידברו משה ואהרן דבר הלכה ותוכחה ואחר כך יתפללו בצבור לצד הסלע". כך עם ישראל מפורר את האנרגיה הגשמית שנגדנו.

התורה שבכתב ושבעל פה מלאה בצורך בצבא ובעיסוק במלחמות, אך רק מתוך "בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ נִקְרִי" (תהלים כ', ח').

עד היום מהדהד בי הקול של הרב גולדוויכט זצ"ל, ראש הישיבה בכרם ביבנה: "אבן שישב עליה משה". ראש הישיבה הזכיר את המשך דברי הגמרא שבה אנו עוסקים, ואמר: היכן היה הנס במלחמת עמלק? האם בשדה הקרב? הגמרא אומרת שמברכים דוקא על "הרואה אבן שישב עליה משה". שם התרחש הנס, שיצא לפועל בשדה הקרב.

אנו מזכירים רבות את הפסוק שאנו גם נוהגים לשיר: "חֲרָבָם תָּבֹא בְּלֶבָם וְקִשְׁתוֹתָם תִּשְׁבְּרָנָה" (תהלים ל"ז, ט"ו), ע"י כוח התפילה והלימוד של עם ישראל בפיו.

שנוזה להגביר חיילים לתורה ולתפילה ונוזה לראות בעינינו את קיום הפסוק: "חֲרָבָם תָּבֹא בְּלֶבָם וְקִשְׁתוֹתָם תִּשְׁבְּרָנָה" בע"ה.

מתוך השיעור שניתן ביום רביעי האחרון השיעור המלא יעלה לאתר הישיבה בקרוב

אומרת הגמרא במסכת ברכות (דף נ"ד, בתרגום הרב שטיינלץ זצ"ל): "על האבן שבקש עוג מלך הבשן לזרוק על ישראל אין מקרא כתוב, אלא גמרא גמירי לה [מסורת מסורה היא]. ומסופר שכך אמר עוג: מחנה ישראל כמה הוי ואישדי עליהו, ואיקטלינהו [אלך ואעקור הר בן שלוש פרסות תלתא פרסי עליהו, ואיקטלינהו] [שלוש פרסאות], איחיל ואיעקר טורא בר ואשליך עליהם, ואהרגם. אזל [הלך] ועקר טורא בר תלתא פרסי ואייתי על רישיה [הר בן שלוש פרסות ושם על ראשן], ואייתי קודשא בריך הוא עליה קמצי [והביא הקדוש ברוך הוא עליו חגבים] ונקבוח לכיפת החר, ונחית בצואריה [ונפל החר על צווארו]. הוה בעי למשלפה [היה עוג רוצה לשלוף אותן] מעל ראשו, משכי שינייה לחאי גיסא ולחאי גיסא [נמשכו שיניו לצד זה ולצד זה של ראשו] ולא מצי למשלפה [יכול היה לשולפו]. והיינו דכתיב [זהו] שנתמר: "שני רשעים שברת" (תהלים ג, ח). וכפי שדרש ר' שמעון בן לקיש. שאמר ר' שמעון בן לקיש: מאי דכתיב [מהי משמעות זה שנאמר] 'שני רשעים שברת' — אל תקרי [תקרא] 'שברת' אלא 'שרבבת'. וסוף המעשה: משה כמה הוה [היה גובהו] — עשר אמות, שקיל נרגא בר [לקח גרונו בן] עשר אמין [אמות], שוור [קפץ] עשר אמין [אמות], ומחייה בקרסוליה וקטליה [והכהו בקרסולו והרגו]."

דברי הגמרא הללו מזכירים לנו את המציאות שאנו חוששים ממנה גם כיום - המאמצים של אירן להגיע לפצצת אטום - כזו שיכולה להשמיד כל מה שנמצא בטבח של "תלתא פרסי". נדמה שעוג וחז"ל כבר חשבו על המושג "גרעין" ועל היכולת להשמיד עם שלם בפצצה אחת.

המהר"ל מסביר את עניינה של הגמרא הזו (גור אריה על התורה, פרשת חוקת):

"ובשביל זה יש לך לדעת כי כח עוג, וכחו אשר דבק בו - היפך כח ישראל וכחם, כי עוג כל כחו היה גשמי, וכך כחו אשר הוא דבק בו. וכח ישראל הוא נבדל מן הגשמית, כי הם דבקים בו יתברך. ולפיכך נקראו ישראל תולעת, 'אל תיראי תולעת יעקב' (ישעיה מ"א, י"ד), נתן להם תואר התולעת, שהוא קטן מבלי שיעור התפשטות הגשמיות, ובמדרש (תנחומא בשלח, ט'): למה נמשלו ישראל לתולעת, מה תולעת אין כחו אלא בפיו, כך כח יעקב אינו אלא בפייה, שנאמר (בראשית כ"ז, כ"ב): 'הקול קול יעקב והידים ידי עשו'. וביאור ענין זה, כי התולעת לקטנותו אינו פועל בגופו, שהוא גשמי, כי אין כחו בו. ומפני שאין גופו גדול - כחו בפיו, ושם יוצא הקול והרוח הבלתי גשמי".

המהר"ל עוסק בנקודה המרכזית של העניין. עוג כולו גשמיות - עוצמה וחוק גשמי שהקב"ה מעמיד מול הדבר הכי רוחני שיש - עם ישראל. אפשר להקביל זאת לאירן הרואה בעצמה כוח עצום שביכולתו להשמיד את ישראל. לתפיסתם, הכוחניות תקבע מה יהיה בעולם.

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרה וברשי"

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

1. מדוע דוקא פרה אדומה היא "חוקת התורה?"

2. מדוע פתאום "לא היה מים לעדה?"

3. מדוע עשה משה את הנחש דווקא מנחושת?

רואים כחומר הכא...

"חינוך של תורה נמשך לנו מאבותינו, ממעמד הר סיני ואילך: 'שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך' לעומת זאת חכמת יוון היא חכמת הטבע, הולכת ומתפתחת במשך השנים, וכל דור חדש מגלה תגליות. בחכמת הטבע הדור החדש מלמד את הדור הקודם.

לכן השתמש משה רבנו בלשון יווני - 'המורים', ללמדם שלא זו דרך התורה"

(הרב אברהם אלקנה שפירא זצ"ל, "אמרי שפר", פרשת חקת, עמ' קע"ג)

